

«ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ»

1. Ο προσδιορισμός του 'οργάνου' ή 'μέσου' εκφέρεται με αφαιρετική απλή και δηλώνει την διαδικασία 'μέσω' της οποίας διενεργείται μία πράξη. Από αυτήν την άποψη οφείλει να είναι 'έννοια', ενώ αν είναι 'φυσικό πρόσωπο', τότε ο προσδιορισμός παραπέμπει σε 'ποιητικό αίτιο' και η αφαιρετική θα είναι εμπρόθετη με το 'a/ab':
 - (i) *incredibili contentione certantes pugnis, calcibus, unguibus, morsu denique*, Cic. Tusc. 5,77 = οι οποίοι έκαναν απίστευτους συναγωνισμούς μεταξύ τους με γροθιές, με κλωτσιές, με νυχιές, ακόμη και με δαγκωματιές.
 - (ii) *cum pugnis et calcibus concisus est*, Cic. Verr. iii,56 = όταν χτυπήθηκε με γροθιές και με κλωτσιές.
 - (iii) *meis laboribus interitu rem publicam liberavi*, Cic. Sull. 33 = εγώ ελευθέρωσα την πολιτεία από την καταστροφή με τις δικές μου προσπάθειες.
 - (iv) *multae istarum arborum mea manu sunt satae*, Cic. Cat. M. 59 = πολλά από αυτά εδώ τα δέντρα είναι φυτεμένα με το δικό μου χέρι.
 - (v) *vi victa vis, vel potius oppressa virtute audacia est*, Cic. Mil. 30 = η βία νικήθηκε με την βία, ή μάλλον το θράσος αντιμετώπιστηκε με την γενναιοφροσύνη.
 Στα παραδείγματα (iv) & (v) η παρουσία της τύπων της παθητικής φωνής, όπως η μτχ. παρακειμένου 'satae' και οι παρακείμενοι 'victa est' & 'oppressa est' θα ωθούσαν τον καθένα να θεωρήσει ότι οι αφαιρετικές 'mea manu', 'vi' & 'virtute' είναι του ποιητικού αιτίου. Όμως όντας άψυχα όντα πιο σωστά αποδίδουν την έννοια του 'οργάνου'.
2. Ο προσδιορισμός του 'μέσου - οργάνου' συντάσσεται με ρήματα ή επίθετα που δηλώνουν 'πλήρωση', 'πληρότητα'. Ο χαρακτηρισμός τους ως 'αντικείμενα' είναι πολύ συνηθισμένος, αλλά δυστυχώς και εντελώς λανθασμένος:
 - (vi) *Deus bonis omnibus explevit mundum*, Cic. Tim. 3 = ο θεός γέμισε τον κόσμο με όλα τα καλά.
 - (vii) *aggere et cratibus fossas explevit*, Caes. B.G. vii, 86 = με χώμα και με πλέγματα γέμισαν τις τάφρους
 - (viii) *vita plena et conferta voluptatibus*, Cic. Sest. 23 = μια ζωή γεμάτη και πλήρη από ηδονές.
 - (ix) *exercendae memoriae gratia*, Cic. Cat. M. 38 = με σκοπό να εξασκήσουν την μνήμη.
3. Υπάρχει μια κατηγορία ρημάτων, τα οποία δέχονται την αφαιρετική πτώση ως αφαιρετική του 'οργάνου', την οποίαν εντελώς λανθασμένα πολλά συντακτικά την χρεώνουν ως αντικείμενο: *Afficio aliquem aliquo* = περιβάλλω κάποιον με κάτι, *Nitor aliquo* = στηρίζομαι, βασίζομαι σε κάτι, *Fido, Confido aliquo* = εμπιστεύομαι κάποιον, *Facio aliquo* = κάνω κάτι με κάποιον (*Quid fecisti Scipione? = πώς τα πήγες με τον Σκιπίωνα*);.
4. Ομοίως υπάρχουν και πέντε αποθετικά ρήματα, τα οποία συντάσσονται με αφαιρετική του οργάνου: *Utor* = χρησιμοποιώ, *Fruor* = γεύομαι – απολαμβάνω, *Potior* = κυριεύω, *Vescor* = τρέφομαι – συντηρούμαι.
5. Με αφαιρετική του 'οργάνου' συντάσσονται και οι εξής δύο εκφράσεις: *Opus est aliquo* = υπάρχει ανάγκη για κάτι, *Usus est aliquo* = υπάρχει ανάγκη για κάτι.
 - (x) *siquid opus facto esset*, Caes. B.G. 1,42,5 = αν υπήρχε κάποια ανάγκη για δράση
 - (xi) *si quo opus esset subsidio*, Caes. B.G. 2,8,5 = αν υπήρχε κάποια ανάγκη για βοήθεια
 - (xii) *quod in omnibus bellis singulari eius opera fuerat usus*, Caes. B.G. 5,25,2 = διότι σε όλους τους πολέμους χρειάστηκε η μοναδική δραστηριότητα εκείνου.
6. Τα επίθετα *Fretus, -a, -um aliquo* = έχω εμπιστοσύνη σε κάποιον - κάτι, *Contentus, -a, -um* = είμαι ικανοποιημένος με κάποιον - κάτι.